

**Need to Belong, Populariteit en de Mediator Pestgedrag onder
Adolescenten**

Naam: Kike Mous

Studentnummer: 2026268

Bachelorthesis Ontwikkelings- en Levensloopsychologie

Ontwikkelings- en Levensloopsychologie, Tilburg School of Social and Behavioral

Sciences, Tilburg University

Eerste beoordelaar: K. A. Sikora

Tweede beoordelaar: C. Stalpers

Inleverdatum: 27-06-2021

Samenvatting

In verschillende onderzoeken werd er een verband tussen Need to Belong en pesten gevonden. Pesten is een probleem waaraan veel aandacht besteed moet worden. Zowel de oorzaken als de gevolgen hiervan moeten onderzocht worden. Uit onderzoek blijkt dat populariteit en pesten ook een verband hebben. In dit onderzoek werd het effect van de Need to Belong op populariteit onderzocht, waarbij pesten als mediator werd meegenomen. Er werd verwacht dat adolescenten bij een hoge Need to Belong meer pestgedrag vertonen. Daarnaast werd er verwacht dat adolescenten die meer pesten als minder populair beoordeeld zouden worden. Tenslotte werd er verwacht dat het effect van de Need to Belong op populariteit volledig verklaard wordt door de mediator pesten, waarbij een hoge Need to Belong indirect leidt tot een verlaagde populariteit. Het onderzoek werd uitgevoerd met 1274 participanten met een gemiddelde leeftijd van 15.38 jaar (49.7% man, 50.3% vrouw). Het onderzoek werd tijdens schooluren op de computer uitgevoerd. Er werden twee mediatieanalyses uitgevoerd waarbij pestgedrag gemeten werd aan de hand van zelfbeoordeling en peernominaties. In dit onderzoek kwam geen effect van Need to Belong op pesten naar voren. Ook werd er geen mediatie effect gevonden. Er werd een positief effect van pesten op populariteit gevonden. Dit effect was groter bij peernominaties dan bij zelfbeoordeling. Dit effect was tegen de verwachting in en dat zou verklaard kunnen worden door de verschillen tussen waargenomen- en sociometrische populariteit. In vervolgonderzoek zou geslacht meegenomen kunnen worden.

Sleutelwoorden: Need to Belong, pesten, populariteit, zelfbeoordeling, peernominaties

Inleiding

In het onderzoek van Baumeister en Leary (1995) wordt de Need to Belong omschreven als een essentiële en fundamentele behoefte van mensen om bij een groep te horen. Deze behoefte is in ieder individu in bepaalde mate aanwezig, men is voortdurend op zoek naar betekenisvolle relaties met anderen. Deze behoefte heeft twee criteria: ten eerste de behoefte aan positieve interacties met een aantal andere personen en ten tweede moeten deze interacties stabiel over de tijd zijn, met aandacht voor het welzijn van de ander. Kort gezegd is het dus de behoefte aan hechte relaties met herhaaldelijke en persoonlijke interacties binnen die relaties. Daarnaast zullen deze interacties ons meer voldoening geven wanneer deze voor een langere tijd met dezelfde persoon zijn, dan wanneer de contacten telkens veranderen. Deze interacties hebben invloed op onze gedachten, gevoelens en gedrag (Baumeister & Leary, 1995).

Uit onderzoek van Olthof en Goosens (2008) en Baumeister en Leary (1995) komt naar voren dat er een relatie is tussen de Need to Belong en pesten. Zoals hierboven genoemd heeft de Need to Belong invloed op onze gedachten, gevoelens en gedrag. Er wordt gesuggereerd dat antisociaal gedrag een van de gevolgen van een hogere Need to Belong is. Onder antisociaal gedrag valt onder andere pesten (Acquaviva et al., 2018). Er wordt dus een positief verband tussen Need to Belong en pesten gevonden. Dit wijst op een effect van Need to Belong op pesten, waarbij een hogere Need to Belong leidt tot meer pestgedrag (Olthof & Goosens, 2008; Baumeister & Leary, 1995).

Pesten wordt gedefinieerd als gedurende een lange tijd met opzet uiten van directe of indirecte agressieve handelingen tegen een zwakker persoon die minder in staat is zichzelf te verdedigen, uitgevoerd door één of meerdere personen. Voorbeelden van pestgedrag zijn: uitschelden, slaan en schoppen, intimideren, bedreigen, roddelen en buitensluiten (Gredler, 2003 & Olweus, 1993; Vanderbilt & Augustyn, 2010). Pesten wordt gezien als een

veelvoorkomende uiting van geweld onder jongeren. In 1996 werd pesten als een dermate ernstig probleem gezien dat de WHA (World Health Assembly) het een wereldwijd gezondheidsprobleem noemde en zij opriepen tot het bestrijden hiervan (Menesini & Salmivalli, 2017). Een op drie kinderen geeft aan ooit in zijn/haar leven slachtoffer te zijn geweest van pesten en 10 tot 14 procent van de jongeren geeft aan voor langer dan een half jaar slachtoffer te zijn geweest. Tussen de 2 en de 5 procent van de kinderen pest (Wolke & Lereya, 2015). Deze percentages variëren nogal wat over verschillende onderzoeken en zijn daarnaast ook afhankelijk van cultuur, leeftijd en geslacht. Maar dat neemt niet weg dat het in elke cultuur, op elke leeftijd en bij ieder geslacht voorkomt en het dus een grootschalig probleem is waar veel aandacht aan besteed moet worden (Wolke & Lereya, 2015).

Volgens Wolke en Lerya (2015) heeft de betrokkenheid van pesten, of het nou als pester, slachtoffer of beide is, op de lange termijn ernstige gevolgen op mentaal, sociaal en emotioneel gebied en kan grote gezondheidsproblemen met zich meebrengen. Daarnaast hebben zowel pesters als slachtoffers een grotere kans om een psychische stoornis te ontwikkelen op latere leeftijd. Voorbeelden van gevolgen die specifiek zijn voor de pesters: meer kans om van school afgestuurd te worden, crimineel gedrag vertonen, meer sociale problemen en het uiten van meer agressief gedrag. Ook hebben zij een grotere kans om een stoornis in middelengebruik, een antisociale stoornis of een angststoornis te ontwikkelen. En tenslotte kunnen zij op latere leeftijd ook problemen ervaren in het aangaan van langere (liefdes-)relaties en zullen zij moeite hebben met het krijgen of behouden van een baan (Vanderbilt & Augustyn, 2010; Wolke en Lerya, 2015). De acties van de pester hebben op zijn beurt weer ernstige gevolgen voor het slachtoffer, voorbeelden hiervan zijn: depressie, psychoses, veranderend zelfbeeld, lichamelijke problemen, angststoornissen en uiteindelijk zelfs zelfmoord (Vanderbilt & Augustyn, 2010). Pesten is dus een grootschalig probleem met gevolgen voor zowel de pester als het slachtoffer.

Pestgedrag kan zowel aan de hand van zelfrapportage als peerrapportage onderzocht worden. Beide methoden kunnen een bijdrage leveren aan een goed beeld van het pestgedrag van een kind, zo hebben ze beiden voor- en nadelen. Peerrapportage is voordelig omdat deze methode minder gevoelig is voor bias (Pellegrini & Bartini, 2000). Daarentegen is het voordeel van zelfrapportage dat ook de uitingen van pestgedrag in andere omgevingen dan de klas of eerder in de tijd zichtbaar worden. Het nadeel is dat pesters niet altijd hun daden toegeven en hun eigen daden dus positiever beoordelen (Monks et al., 2003).

Er is ook een relatie te vinden tussen pesten en populariteit. Bukowski (in Cillessen & Marks, 2011) omschreef populariteit als de plek die kinderen/adolescenten hebben in een hiërarchie binnen een groep met leeftijdsgenoten. In bestaande literatuur zijn veel tegenstrijdigheden te vinden wat betreft het effect van pesten op populariteit, het ene artikel suggereert dat kinderen die pesten een hoge status hebben in een groep (Wolke & Tanya, 2015) en het andere onderzoek suggereert zij juist een lagere status hebben (Coie et al. 1990; Wright et al. 1986). Kinderen met een hoge status zijn meer geneigd om kinderen met een lagere status te gaan pesten, maar dit betekent niet dat het pestgedrag ook een verhoogde populariteit als gevolg heeft (Vanderbilt & Augustyn, 2010). Er kan hieruit dus geen causaal verband geconcludeerd worden. Uit onderzoek van Coie et al. (1990) en Wright et al. (1986) komt het tegenovergestelde naar voren, kinderen die pesten worden minder positief beoordeeld door hun leeftijdsgenoten. Gevolgen van een lage populariteit kunnen zijn dat kinderen zich druk gaan maken om hun status, bang zijn voor afwijzing van hun groepsgenoten en minder sociale steun ontvangen, dit gaat gepaard met onzekerheid en eenzaamheid (Long et al., 2019; Baumeister & Leary, 1995). Er kan dus geconcludeerd worden dat er in de literatuur onenigheid is over het effect van pesten op populariteit, maar als er gekeken wordt naar causale verbanden, wordt in de meerderheid van de artikelen gevonden

dat pestgedrag leidt tot een verminderde populariteit omdat deze kinderen vanwege hun pestgedrag minder positief beoordeeld worden door hun klasgenoten.

Er is echter weinig literatuur te vinden dat duidt op een direct effect tussen Need to Belong en populariteit. De vraag is dan ook in hoeverre pesten de relatie tussen de Need to Belong en populariteit verklaart. Het doel van deze studie is om meer duidelijkheid te scheppen over dit wel of niet bestaande directe verband en het mediërende effect van pesten. De vraag is dus of er tussen Need to Belong en populariteit ook een direct effect is of dat er alleen een indirect effect is via pesten.

In het onderzoek van Baumeister en Leary (1995) wordt wel besproken dat personen met een hoge Need to Belong hun gedrag aanpassen om beter in de smaak te vallen bij anderen. Maar wanneer de behoefte niet vervuld wordt, er antisociaal gedrag vertoond wordt. Dit kan leiden tot bijvoorbeeld pestgedrag, wat op zijn beurt weer kan leiden tot een verminderde populariteit omdat zij door hun pestgedrag als minder positief worden beoordeeld door klasgenoten. Omdat er weinig literatuur te vinden is dat duidt op een direct effect tussen deze Need to Belong en populariteit, maar wel over het indirecte effect via pesten, is de verwachting dat het gaat om complete mediatie. Dus dat de relatie tussen Need to Belong en populariteit volledig wordt verklaard door pestgedrag. Waarbij een hoge Need to Belong leidt tot meer pestgedrag en dit leidt tot een verminderde populariteit.

Als het zo blijkt te zijn dat de relatie tussen Need to Belong en populariteit volledig verklaard wordt door pesten zal dit een aanleiding zijn voor vervolgonderzoek. Het is namelijk van belang om onderzoek te blijven doen naar de oorzaken en gevolgen van pesten, om tot nieuwe interventies te komen en de eerdergenoemde ernstige gevolgen voor zowel de pester als zijn of haar slachtoffers in te dammen. Ook is het van belang om in kaart te brengen welke kinderen eerder geneigd zijn om te gaan pesten. Als deze gevallen vroegtijdig opgespoord kunnen worden, kunnen er preventieve interventies ingezet worden om het

pestgedrag te voorkomen, door het slachtoffer te beschermen en de pester te begrenzen (Vanderbilt & Augustyn, 2010). Naast literatuur over de oorzaken van pesten, komt ook literatuur over de gevolgen van pesten van pas bij het ontwikkelen van interventies. Volgens onderzoek van Vreeman en Carroll (2007) is het belangrijk om de gevolgen van pesten op een rijtje te krijgen om succesvolle interventies tegen pesten te kunnen onderscheiden van niet-succesvolle. Daarnaast kunnen er door het in kaart brengen van de oorzaken van een verminderde populariteit nieuwe en meer gerichte interventies hiertegen opgezet worden die het specifieke gedrag kunnen voorkomen of verhelpen. Dit is van belang omdat een verminderde populariteit kan leiden tot vervelende gevolgen zoals eenzaamheid en onzekerheid (Long et al., 2019; Baumeister & Leary, 1995). Tenslotte zal dit onderzoek een bijdrage leveren aan de bestaande literatuur over de verbanden tussen Need to Belong, pesten en populariteit.

Het doel van deze studie is dus: onderzoeken of de relaties tussen de Need to Belong, pestgedrag en populariteit ook daadwerkelijk gevonden zullen worden en er wordt gekeken of de mediator pesten zorgt voor een gedeeltelijke of een complete mediatie. De onderzoeksvraag van dit onderzoek is: wat is de relatie tussen de Need to Belong en populariteit en wat is de mediërende rol van pesten hierin? Pesten zal onderzocht worden aan de hand van zowel zelfrapportage als beoordeling van klasgenoten. Populariteit zal onderzocht worden aan de hand van beoordelingen van klasgenoten. Need to Belong zal onderzocht worden aan de hand van zelfrapportage. De volgende hypothesen zijn opgesteld:

De eerste hypothese is: Kinderen met een hoge Need to Belong vertonen meer pestgedrag. Zoals eerder benoemd is uit onderzoek gebleken dat er een relatie is tussen pestgedrag en de Need to Belong. Literatuur ondersteunt de suggestie dat pesten ontstaat vanuit een behoefte om geaccepteerd te worden door andere kinderen. Het verlangen om geaccepteerd te worden, verklaart de variantie in hun betrokkenheid bij pesten (Olthof &

Goosens, 2008). Dit ondersteunt de suggestie van Baumeister en Leary (1995) dat de Need to Belong antisociaal gedrag kan veroorzaken. Kinderen gaan zelf meedoen aan pestgedrag om niet buiten de boot te vallen (Owens et al., 2003). Vandaar dat er wordt verwacht dat kinderen met een hoge Need to Belong meer pestgedrag zullen vertonen.

De tweede hypothese is: Kinderen die meer pestgedrag vertonen worden als minder populair beoordeeld. Het model van Wright et al. (1986) stelt dat negatief sociaal gedrag zoals agressie leidt tot negatieve peer evaluaties als het gedrag dat wordt vertoond niet in het gedrag past dat de norm is in de groep. Dezelfde conclusie is getrokken in het onderzoek van Coie et al. (1990), hier wordt verondersteld dat agressief gedrag onder kinderen en adolescenten samenhangt met afwijzing van hun leeftijdsgenoten. Pesten valt onder agressief gedrag (Acquaviva et al., 2018). Er werden tegenovergestelde resultaten gevonden in het onderzoek van Vanderbilt en Augustyn (2010), echter kon hier niet over causaliteit gesproken worden. Vandaar dat er wordt verwacht dat kinderen die meer pestgedrag vertonen als minder populair worden beoordeeld.

De laatste hypothese is: Kinderen met een hoge Need to Belong worden als minder populair beoordeeld, dit effect wordt volledig verklaard door pesten. Over het directe verband tussen Need to Belong en populariteit is weinig onderbouwende literatuur te vinden. Er wordt vooral literatuur gevonden over het indirecte effect via pesten, waarbij Need to Belong effect heeft op pestgedrag en pestgedrag effect heeft op populariteit (Baumeister & Leary, 1995). Dit zou mogelijk zo kunnen zijn omdat het effect compleet verklaard wordt door mediërende variabele pesten. Pesten zou dus het effect van de Need to Belong op populariteit kunnen verklaren, waarbij de Need to Belong zorgt voor meer pestgedrag, wat weer zorgt voor een verminderde populariteit. Doordat pesten zoals eerder genoemd op twee verschillende manieren gemeten kan worden, namelijk door zelfbeoordeling en door peernominaties, zullen er twee analyses uitgevoerd worden.

Methode

Proefpersonen

Het aantal participanten waarvan de data werd meegenomen in deze studie was 1274. De gemiddelde leeftijd van de participanten was 15.38 ($SD = .63$; range = 13.60–18.84). 49.7% van de participanten was man en 50.3% was vrouw. Na het uitlenen van informatie aan scholen hadden zes scholen ingestemd met het deelnemen aan de studie. Aan het onderzoek deden 63 klassen mee en de klasgrootte varieerde tussen 9 en 30 leerlingen ($M = 23.11$; $SD = 3.70$). Van alle participanten werd geïnformeerde instemming verkregen voor het meedoen aan deze studie. Ethische toestemming voor het uitvoeren van het onderzoek werd gegeven door het IRB van de Radboud Universiteit in Nijmegen. Deze studie begon met 2105 proefpersonen. De proefpersonen die niet aanwezig waren, geen ouderlijke toestemming hadden, geen toestemming voor meedoen hebben gegeven, niet op tijd waren en die niet in het vierde tijdvak meededen waren uitgesloten van de steekproef. Hierna waren er 1442 participanten over. De participanten met missende data op de variabelen zijn ook verwijderd uit de steekproef, hierna waren er 1342 participanten over. Tenslotte werden de uitschieters verwijderd wat zorgde voor een totaal van 1274 participanten. Voor de berekening van power werd de G*power applicatie (versie 3.1) gebruikt en was een steekproefgrootte van 485 deelnemers nodig voor dit onderzoek. Bij deze berekening werd het minimaal benodigde aantal proefpersonen voor het vinden van een klein effect (.02) berekend. Er waren genoeg participanten voor een minimale power van .8 ($\alpha < .05$) bij een analyse met twee predictoren.

Materialen

Need to Belong

De mate van de Need to Belong werd gemeten met 10 stellingen op de Need to Belong Scale (Leary et al., 2013). Voorbeeldstellingen zijn: ‘Als anderen mij niet lijken te accepteren, dan trek ik mij daar weinig van aan’ en ‘Ik maak mij zelden druk over de vraag of anderen om

mij geven'. De antwoordopties variëren van 1 = *helemaal oneens* tot 5 = *helemaal mee eens*. Er werden drie vragen in tegenovergestelde richting gevraagd (item 1, 3 en 7), dit werd aangepast door deze antwoorden te spiegelen. De minimaal te behalen score was 5 en de maximaal te behalen score was 50. Een hoge score betekent een hoge Need to Belong. De Cronbach's alpha van deze vragenlijst was .83 (Beyens et al., 2016). De Cronbach's alpha volgens eigen berekening in SPSS was .70.

Pestgedrag

Voor het meten van pestgedrag werden twee aparte mediatie-analyses uitgevoerd, omdat pestgedrag op twee manieren gemeten kan worden. Ten eerste werd het gemeten met 3 van de 6 vragen van de Olweus short form (Olweus, 1989). Deze 3 vragen vormen de subschaal 'bully' die het pestgedrag van de participant meten. De andere 3 vragen vormen de score op slachtofferschap van pesten en zijn dus niet nodig voor dit onderzoek.

Voorbeeldvragen zijn: 'hoe vaak heb jij de afgelopen maanden zelf meegedaan bij het pesten van andere leerlingen?' en 'hoe vaak zeg je vervelende of gemene dingen tegen anderen?'. De antwoordopties variëren van 1 = *nooit* tot 5 = *een paar keer per week*. Een hoge score op deze schaal betekent meer pestgedrag. De minimaal te behalen score was 3 en de maximale te behalen score was 15. De Cronbach's alpha van de subschaal pesten was .63. De Cronbach's alpha van de 6 items samen was .70.

De omvang van het pestgedrag werd ten tweede gemeten met een lijst met namen van hun klasgenoten waarbij de participanten hun klasgenoten moesten nomineren op de 'vraag wie in jouw klas pesten anderen?'. Er werd hierbij gekeken naar peernominaties, dit houdt in hoe vaak de naam van een participant genomineerd is door de klasgenoten bij bovenstaande vraag. Omdat de verschillende klassen een verschillend aantal leerlingen hadden werd er gecontroleerd voor grootte van de klas door het aantal nominaties te delen door het aantal

leerlingen in een klas - 1. De minimaal te behalen score op deze variabele was 0 en de maximaal te behalen score lag net iets boven de 1.

Populariteit

De omvang van populariteit werd gemeten met een lijst met namen van hun klasgenoten waarbij de participanten hun klasgenoten moesten nomineren op de vraag ‘wie in jouw klas zijn het meest populair?’. Er werd hierbij gekeken naar peernominaties, dit houdt in hoe vaak de naam van een participant genomineerd is door de klasgenoten bij bovenstaande vraag. Omdat de verschillende klassen een verschillend aantal leerlingen hadden werd er gecontroleerd voor grootte van de klas door het aantal nominaties te delen door het aantal leerlingen in een klas - 1. De minimaal te behalen score op deze variabele was 0 en de maximaal te behalen score lag net iets boven de 1.

Procedure

De gebruikte dataset (Pubers in Beeld) betreft een longitudinaal onderzoeksdesign met vier tijdvakken onder middelbare scholieren. Het tijdvak dat in dit onderzoek werd meegenomen was tijdvak 4 (2015). Ouders werden op de hoogte gesteld en gevraagd om contact op te nemen wanneer ze hun kind niet wilde laten deelnemen aan de studie. Het onderzoek werd tijdens schooluren uitgevoerd. Alle onderdelen zijn ingevuld op de computer, onder toezicht van studenten die betrokken waren bij het onderzoek. Deelnemers kregen na hun deelname een kleine beloning zoals een pen.

Statistische analyses

Voorafgaand aan de analyse werden de variabelen gehercodeerd en de schalen en subschalen werden berekend. Vervolgens werd de missende data uit de dataset verwijderd. Hierdoor werden er 663 participanten uitgesloten van het onderzoek. Daarnaast werden er 100 participanten die een of meerdere antwoorden niet hadden ingevuld verwijderd. De uitschieters werden gedetecteerd aan de hand van de afstandsmaten Mahalanobis, Cook's en

Leverage. Er werden in totaal 68 uitschieters verwijderd. Het totale aantal kwam uiteindelijk uit op 1274 participanten. Vervolgens werden de assumpties voor het uitvoeren van de analyses gecontroleerd. Voor de assumptie van multicollineariteit werd gekeken naar de correlaties tussen de onafhankelijke variabelen. De onafhankelijke variabelen waren met elkaar gecorreleerd, maar niet te hoog. Hierbij werd een cutoff score van $r < .7$ gebruikt. Dit betekent dat de assumptie van multicollineariteit niet geschonden werd. Voor de assumptie van normaliteit werd er gekeken of de frequenties op het histogram de vorm van een normaalverdeling aannamen, dit was het geval dus deze assumptie werd ook niet geschonden. Voor de assumptie van lineariteit werd er gekeken of de scores op de normal P – P plot in een lineaire lijn lagen. Dit was niet het geval dus deze assumptie werd wel geschonden. Tenslotte werd er voor de assumptie van homoscedasticiteit gekeken naar de punten in de scatterplot. Als deze punten een afwijkende vorm aannamen werd de assumptie van homoscedasticiteit geschonden. Dit was het geval dus deze assumptie werd ook geschonden. Omdat de laatste twee assumpties werden geschonden werd bootstrapping uitgevoerd. Volgens het boek van Hayes (2018) is het belangrijk om de assumpties te controleren, maar daarnaast is het veelvoorkomend dat er een of meerdere assumpties geschonden worden. De vraag is niet of de assumptie geschonden is, maar wat de schending betekent voor de data (Hayes, 2018). Ondanks de schending van de twee assumpties was het mogelijk de analyse uit te voeren en de data te interpreteren. Vervolgens werden er beschrijvende statistieken opgevraagd. Tenslotte werden er twee mediatie analyses uitgevoerd in SPSS (versie 25) met behulp van PROCESS (versie 2) van Hayes. De analyses werden uitgevoerd met 5000 bootstrap samples, gecorrigeerd voor bias en met een betrouwbaarheidsinterval van 95%. Er wordt gebruik gemaakt van model 4, dit is een mediatie-model. De onafhankelijke variabele in dit model was de continue variabele Need to Belong, de afhankelijke variabele was de continue variabele populariteit en de mediator was de continue variabele pesten. De mediatie analyse

werd twee keer uitgevoerd. Een keer met de mediator pesten in de vorm van zelfbeoordeling en een keer met de mediator pesten beoordeeld door klasgenoten.

Resultaten

Beschrijvende statistiek

Tabel 1.

Beschrijvende Statistieken van de Onafhankelijke Variabele, Mediators en Afhankelijke Variabele

	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
Need to Belong	32.86	5.84	14	50
<i>Pesten:</i>				
Zelfrapportage	3.61	0.85	3	8
Peernominaties	.02	.05	0	.27
Populariteit	.11	.17	0	1.13

Noot. $N = 1274$, *Min* = laagste score, *max* = hoogste score

De beschrijvende statistieken van de onafhankelijke, afhankelijke en mediërende variabelen zijn weergegeven in tabel 1. Aan de minimale score van de variabele Need to Belong is te zien dat er niemand de laagst haalbare score op deze vragenlijst had behaald, deze was namelijk 5 en de minimale score van de participanten was 14. De hoogst haalbare score van 50 was wel gehaald door een of meerdere participanten. Op de variabele zelfbeoordeling van pestgedrag was zowel de laagst haalbare score van 3 als de hoogst haalbare score van 15 gehaald. Aan de maximale score op de variabele peernominaties voor pesten is te zien dat er geen een participant door de gehele klas genomineerd was als pester. Dit zou namelijk een maximale score van iets boven de 1 zijn. Er waren wel een of meerdere participanten die door niemand genomineerd waren als pester. Dat is te zien aan een minimale score van 0. Aan de maximale score op de variabele populariteit is te zien dat er wel een of

meerdere participanten door de hele klas genomineerd waren als meest populair. Dit is te zien aan een maximale score van 1.13. Aan de minimale score van 0 is te zien dat er een of meerdere participanten door niemand genomineerd waren als meest populair.

Tabel 2.

Correlaties tussen de Variabelen

	1	2	3	4
1. NTB	1	-.021	-.049	.045
2. Self	-	1	.207**	.147**
3. Peer	-	-	1	.400**
4. Populariteit	-	-	-	1

* $p < .05$ (tweezijdig) ** $p < .01$ (tweezijdig)

Noot. Zelf zelfbeoordeling, peer peernominaties

De scores op de items van de vragenlijst over de Need to Belong hangen negatief samen de scores op de items van de vragenlijst over pestgedrag, deze samenhang is verwaarloosbaar en niet significant. De scores op de items van de vragenlijst over de Need to Belong hangen negatief samen met de nominaties van klasgenootjes op pestgedrag, deze samenhang is verwaarloosbaar en niet significant. De scores op de items van de vragenlijst over de Need to Belong hangen positief samen met de nominaties van klasgenootjes op populariteit, deze samenhang is verwaarloosbaar en niet significant. De scores op de items van de vragenlijst over pestgedrag hangen positief samen met de nominaties van klasgenootjes op pestgedrag, deze samenhang is zwak en significant. De scores op de items van de vragenlijst over pestgedrag hangen positief samen met de nominaties van klasgenootjes op populariteit, deze samenhang is zwak en significant. De nominaties van klasgenootjes op pestgedrag hangen positief samen met de nominaties van klasgenootjes op

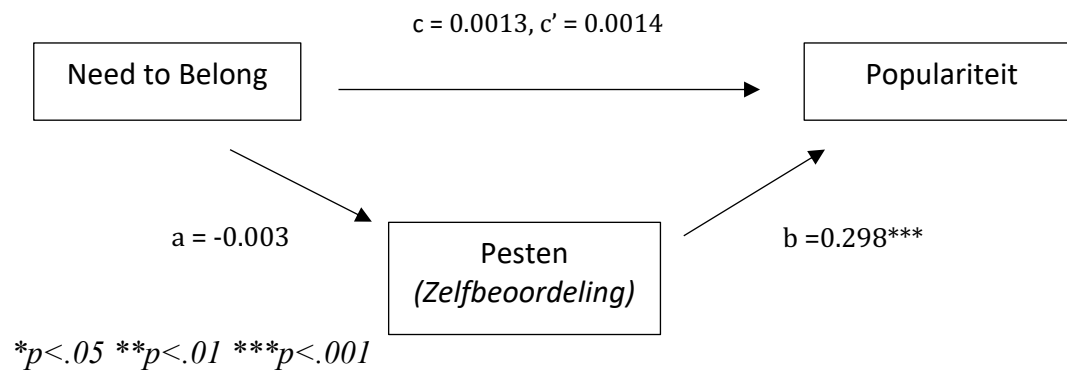
populariteit, deze samenhang is middelmatig en significant. De correlaties zijn weergegeven in tabel 2.

Toetsende statistiek

Er zijn twee mediatie analyses uitgevoerd. De eerste analyse die werd uitgevoerd was de mediatie analyse met als mediator de variabele pesten in de vorm van zelfbeoordeling. Een representatie van dit model is te zien in figuur 1. Het model waarin Need to Belong als predictor werd meegenomen en pesten als uitkomst variabele was niet significant ($F(1, 1272) = 0,5471, p = 0,4597, R^2 = 0,0004$). Het effect van Need to Belong op pesten (a) was niet significant ($b = -0,003, t(1272) = -0,7396, p = 0,4597$), kinderen met een hoge Need to Belong gingen dus niet meer pesten. Het model waarin pesten en Need to Belong beide als predictoren werden meegenomen en populariteit als uitkomst variabele was wel significant ($F(2, 1271) = 15,5756, p < 0,001, R^2 = 0,0239$). Er werd een significant effect gevonden van pesten op populariteit (b) ($b = 0,298, t(1271) = 5,3347, p < 0,001$), kinderen die meer pesten waren dus populairder. Het directe effect van Need to Belong op populariteit (c') was niet significant ($b = 0,0014, t(1271) = 1,7511, p = 0,0802$), kinderen met een hoge Need to Belong waren dus niet populairder wanneer pestgedrag constant werd gehouden. Het totale effect model was ook niet significant ($F(1, 1272) = 2,6355, p = 0,1047, R^2 = 0,0021$). Het totale effect van Need to Belong op populariteit (C) was niet significant ($b = 0,0013, t(1272) = 1,6234, p = 0,1047$), kinderen met een hoge Need to Belong zijn dus ook niet populairder wanneer er geen rekening werd gehouden met de mediator pesten. Het indirecte effect ($c - c'$) was $-0,0001$ en niet significant, want de 0 lag binnen het betrouwbaarheidsinterval: 95% CI $[-0,0004, 0,0002]$.

Figuur 1.

Representatie eerste mediatie-model weergegeven in b-scores

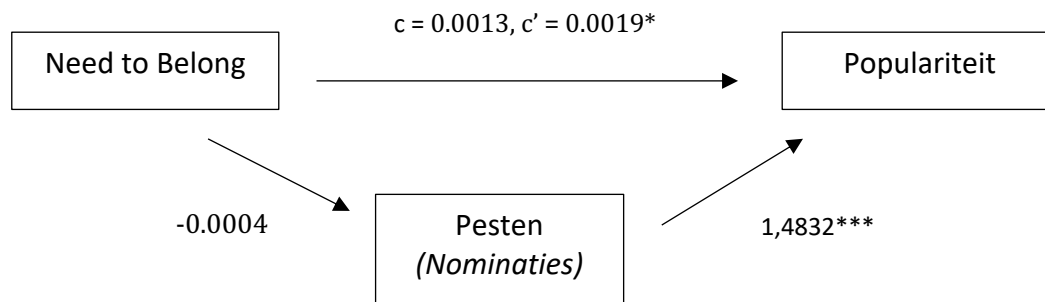
De tweede mediatie analyse die werd uitgevoerd nam de mediator pestgedrag beoordeeld door klasgenoten mee. Een representatie van dit model is te zien in figuur 2. Het model waarin Need to Belong als predictor werd meegenomen en pesten als uitkomst variabele was niet significant ($F(1, 1272) = 3,0999, p = 0,0785, R^2 = 0,0024$). Het effect van Need to Belong op pesten (a) was niet significant ($b = -0,0004, t(1272) = -1,7607, p = 0,0785$), kinderen met een hoge Need to Belong gingen dus niet meer pesten. Het model waarin pesten en Need to Belong beide als predictoren werden meegenomen en populariteit als uitkomst variabele was wel significant ($F(2, 1271) = 124,8360, p < 0,001, R^2 = 0,1624$). Er werd een significant effect gevonden van pesten op populariteit (b) ($b = 1,4832, t(1271) = 15,7012, p < 0,001$), kinderen die meer pesten waren dus populairder. Het directe effect van Need to Belong op populariteit (c') was ook significant ($b = 0,0019, t(1271) = 2,5452, p < 0,05$), kinderen met een hoge Need to Belong waren dus populairder wanneer pestgedrag constant werd gehouden. Het totale effect model was niet significant ($F(1, 1272) = 2,6355, p = 0,1047, R^2 = 0,0021$). Het totale effect (c) was niet significant ($b = 0,0013, t(1272) = 1,6234, p = 0,1047$), kinderen met een hoge Need to Belong zijn dus niet populairder wanneer er geen rekening werd gehouden met de mediator pesten. Het indirecte effect (c - c') was

-0.0006, dit effect was niet significant, want de 0 lag binnen het betrouwbaarheidsinterval: 95% CI [-0,0012, 0,000].

Figuur 2.

Representatie tweede mediatie-model weergegeven in b-scores

* $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Discussie

Het doel van deze studie was om meer inzicht te krijgen in het effect van de Need to Belong op populariteit en de mediërende rol van pesten hierin. Dus in hoeverre verklaart pesten de relatie tussen de Need to Belong en populariteit. Er werd verwacht dat de Need to Belong een positief effect zou hebben op pesten, dus wanneer een adolescent een hogere Need to Belong zou hebben, hij of zij ook meer zou gaan pesten. Er was geen significant effect tussen deze twee variabelen gevonden in de huidige studie. Het positieve effect van Need to Belong op pesten werd dus niet gevonden. Ook werd er verwacht dat pesten een negatief effect zou hebben op populariteit, dus wanneer een adolescent meer pestgedrag vertoont, hij of zij minder populair zou zijn. In deze studie kwam het tegenovergestelde naar voren. Dus adolescenten die meer pesten, worden als populairder beoordeeld. Dit effect was groter bij de analyse waarin nominaties werden meegenomen dan de analyse waarin zelfbeoordeling werd meegenomen. Tenslotte werd er verwacht dat pestgedrag het effect van Need to Belong op populariteit volledig zou verklaren. Dat zou dus een volledige mediatie betekenen. Bij mediatie wordt er verwacht dat het totale effect groter is dan het directe effect.

Bij beide analyses was dit niet het geval en was het indirecte effect ook niet significant. In de eerste analyse waren zowel het directe effect als het indirecte effect niet significant. In de tweede analyse was alleen het directe effect significant. Er is in beide analyses geen mediatie effect gevonden. In tegenstelling tot wat er verwacht werd kan er geconcludeerd worden dat er wel een direct effect van Need to Belong op populariteit was in de tweede analyse, waarbij een hoge Need to Belong leidt tot meer populariteit wanneer pestgedrag constant werd gehouden. Dit effect werd dus niet veroorzaakt door pestgedrag.

In het artikel van Olthof en Goosens (2008) werd beschreven dat kinderen met een hoge Need to Belong eerder geneigd zijn om te gaan pesten. Kinderen verschilden in Need to Belong tussen graag bij een pester of een pestgroepje willen horen of bij slachtoffers of buitenstaanders willen horen. Hierin werd wel een positief effect gevonden van graag bij pesters of een pestgroepje willen horen op pestgedrag. In het huidige onderzoek is dit onderscheid niet gemaakt, dit zou een reden kunnen zijn voor het ontbreken van een significant effect. Daarnaast werd er in het onderzoek van Olthof en Goosens (2008) onderscheid gemaakt tussen de Need to Belong van jongens en van meisjes. En tussen graag bij anderen van hetzelfde geslacht willen horen of graag bij anderen van het tegenovergestelde geslacht willen horen. Hiertussen komen grote verschillen naar voren, zoals dat meisjes graag bij het tegenovergestelde geslacht willen horen, maar dit minder sterk het geval was bij jongens (Olthof & Goosens, 2008). Dit zou ook een verklaring kunnen zijn voor het ontbrekende significante effect van de Need to Belong op pesten, waarbij er mogelijk andere resultaten uit waren gekomen als er onderscheid was gemaakt tussen de Need to Belong van jongens en meisjes, maar ook hun Need to Belong naar hetzelfde geslacht of het andere geslacht. Het zou mogelijk zo kunnen zijn, als er gekeken wordt naar de resultaten in de studie van Olthof en Goosens (2018) dat het effect van Need to Belong op pesten wel significant was bij meisjes en niet bij jongens, dit resultaat is in deze studie niet naar voren

gekomen omdat het onderscheid in geslacht niet is gemaakt. In het onderzoek van Gifford-Smith en Brownell's (2003) werd ook benoemd dat het belangrijk is om gender mee te nemen in het onderzoek naar relaties tussen leeftijdsgenoten.

Niet alleen bij de Need to Belong worden verschillen gevonden tussen jongens en meisjes. Dit is ook het geval bij pestgedrag. Zowel in de frequentie als in het soort pestgedrag verschillen jongens en meisjes van elkaar. Jongens zijn vaker betrokken bij pestgedrag dan meisjes (Seals & Young, 2003). Daarnaast zijn jongens meer betrokken bij de directe vorm van pesten (agressief gedrag) en meisjes bij indirect pesten (roddelen) en deze verschillende vormen van pesten hebben beiden weer andere gevolgen (Iossi Silva et al., 2013). Ook voor de variabele pesten geldt dus dat als het onderscheid in geslacht was meegenomen in dit onderzoek, had dit wellicht tot andere resultaten geleid. Mogelijk waren de significante effecten wel naar boven gekomen bij jongens en niet bij meisjes omdat zij verschillen in betrokkenheid bij pestgedrag.

Er waren veel tegenstrijdigheden te vinden in de literatuur over de relatie tussen pesten en populariteit. In dit onderzoek werd er verwacht dat kinderen die meer pesten als minder populair werden beoordeeld, het tegengestelde is uit het onderzoek naar voren gekomen. De bevindingen van de huidige studie zijn niet in lijn met de verwachtingen van de studie. De bevindingen zijn wel in lijn met de bevindingen van het onderzoek van Wolke en Tanya (2015). Hierin werd gesuggereerd dat kinderen die pesten een hogere status hebben in een groep. Dit tegengestelde resultaat zou kunnen liggen aan de interpretatie van populariteit door de kinderen. Populariteit zou beschreven kunnen worden als hoeveel aanzicht een kind heeft in de groep, dit wordt ook wel 'waargenomen populariteit' genoemd. Maar populariteit zou ook geïnterpreteerd kunnen worden als hoe aardig iemand wordt gevonden binnen een groep, dit wordt ook wel 'sociometrische populariteit' genoemd. Volgens onderzoek van Cillessen en Rose (2005) zullen de meeste kinderen andere kinderen als populair beschrijven, wanneer

zij vallen onder 'waargenomen populair'. Echter kwam uit onderzoek van Lafontana en Cillessen (2005) weer een tegenovergesteld resultaat naar voren, namelijk dat kinderen vaak dezelfde kinderen nomineren op waargenomen populariteit als op sociometrische populariteit. Deze gemixte betekenis van populariteit maakt het moeilijk dit construct te interpreteren (Cillessen & Marks, 2011). Dit verschil in interpretatie maakt het wel noodzakelijk om het onderscheid te maken tussen de twee soorten populariteit, als dit onderscheid werd gemaakt in het huidige onderzoek had dit mogelijk tot andere resultaten kunnen leiden omdat de deelnemers dan andere antwoorden of nominaties hadden ingevuld.

Een mogelijke verklaring voor het ontbrekende mediatie effect kan zijn dat het effect van Need to Belong op populariteit niet bestaat. Echter zou het ontbrekende effect ook te wijden kunnen zijn aan bovengenoemde verklaringen, mogelijk was er bij een onderscheid tussen geslacht of een onderscheid tussen waargenomen populariteit en sociometrische populariteit wel een significant mediatie effect gevonden. Of was dit effect misschien wel gevonden als de directe (agressief gedrag) en indirecte (roddelen) vorm van pesten beiden apart werden meegenomen in de analyse, want uit onderzoek van Baldry (2004) kwam naar voren dat de directe vorm en de indirecte vorm van pesten ieder andere gevolgen hebben.

In het huidige onderzoek zijn twee mediatie-analyses uitgevoerd. Het verschil tussen de analyse met zelfbeoordeling en de analyse met peernominaties is waarschijnlijk te wijden aan dat personen bij zelfrapportage zichzelf positiever beoordelen dan een ander zou doen. Iemand die veel pestgedrag vertoont zal dit minder snel zelf toegeven en dit pestgedrag komt dan meer naar voren bij de beoordeling van klasgenoten dan bij zelfbeoordeling (Monks et al., 2003).

Het is van belang om de gevolgen van pestgedrag in beeld te brengen. Volgens onderzoek van Vreeman en Carroll (2007) blijkt namelijk dat bij het ontwikkelen van nieuwe interventies niet alleen gekeken moet worden naar de oorzaken van pesten, maar ook naar de

gevolgen. Het groeperen van verschillende negatieve uitkomsten zorgt ervoor dat succesvolle en niet-succesvolle interventies van elkaar onderscheiden kunnen worden. In dit onderzoek kwam naar voren dat pestgedrag kan leiden tot een verminderde populariteit. Dit draagt dus bij aan de literatuur over de gevolgen van pestgedrag. Dit is een goede bijdrage voor het ontwikkelen van nieuwe interventies gericht op de specifieke gevolgen van het pestgedrag. Maar daarnaast zorgt deze bijdrage aan de literatuur ook voor aanknopingen voor vervolgonderzoek.

In vervolgonderzoek moet de variabele populariteit goed gespecificeerd worden. Het is belangrijk om hierbij de gevolgen van pestgedrag op sociometrische populariteit en waargenomen populariteit apart van elkaar te onderzoeken. Hierbij zouden bijvoorbeeld zowel de variabele populariteit als de variabele liking meegenomen kunnen worden en deze zouden dan vergeleken kunnen worden. Liking is de acceptatie of geliefdheid van een kind binnen een groep, de sociometrische populariteit dus (Lafontana en Cillessen, 2005). Daarnaast zou in vervolgonderzoek gender meegenomen kunnen worden. Er worden namelijk zowel bij de Need to Belong als bij pestgedrag grote verschillen tussen jongens en meisjes gevonden.

Ten eerste is een sterk punt van deze studie het aantal deelnemers, vanwege het grote aantal participanten kunnen de gevonden resultaten beter gegeneraliseerd worden. Daarnaast is een sterk punt van dit onderzoek dat bij het meten van pestgedrag zowel zelfbeoordeling als peernominaties werden meegenomen. Een ander sterk punt in deze studie is dat er gebruik werd gemaakt van nominaties. Nominaties zeggen meer over de daadwerkelijke populariteit of het pestgedrag dan zelfbeoordeling omdat hierbij een persoon/ kind zichzelf vaak positiever inschat dan een ander dat zou doen. Een limitatie van dit onderzoek is dat het onderzoek zich beperkt tot pesten en populariteit op school, misschien is dit wel anders op bijvoorbeeld de sportclub. De doelgroep van deze studie is kinderen/ adolescenten en de

populariteit van deze kinderen/ adolescenten over het algemeen. Dus niet alleen de populariteit op school, maar ook die daarbuiten zou hierbij meegenomen moeten worden. Dat is niet gebeurd in dit onderzoek en dat zorgt er dus voor dat de resultaten minder goed gegeneraliseerd kunnen worden. Een andere limitatie van dit onderzoek is dat populariteit hier niet duidelijk gespecificeerd is en dus te breed gebruikt. Het onderscheid tussen sociometrische en waargenomen populariteit is niet gemaakt en dit zou een vertekend beeld tot gevolg kunnen hebben. Een andere limitatie is dat in dit onderzoek het verschil in soorten pestgedrag en de verschillen tussen jongens en meisjes niet werden meegenomen.

De Need to Belong van een kind lijkt in deze studie geen effect te hebben op het pestgedrag. Het pestgedrag heeft in deze studie een positief effect op populariteit. Dus wanneer een kind meer pest, zal hij als populairder beoordeeld worden. In de eerste analyse werd geen verband tussen Need to Belong en populariteit gevonden, in de tweede analyse wel, waarbij een hoge Need to Belong leidt tot een hoge populariteit. Deze relatie werd in tegenstelling tot de verwachtingen niet veroorzaakt door het pestgedrag. De bevindingen geven aanleiding tot vervolgonderzoek. Hierin zouden de verschillen in Need to Belong tussen jongens en meisjes meegenomen kunnen worden. Daarnaast is het belangrijk dat pesten breder onderzocht wordt, zowel gender als de verschillende soorten pesten zouden meegenomen kunnen worden. Tenslotte is het van belang dat er duidelijk onderscheid gemaakt wordt tussen sociometrische- en waargenomen populariteit van een kind.

Referenties

- Acquaviva, E., Ellul, P., & Benarous, X. (2018). Variations in Pathways Into and Out of Antisocial Behavior From the Perspective of Developmental Psychopathology. *Understanding Uniqueness and Diversity in Child and Adolescent Mental Health*, 3–23. <https://doi.org/10.1016/b978-0-12-815310-9.00001-0>
- Baldry, A. C. (2004). The impact of direct and indirect bullying on the mental and physical health of Italian youngsters. *Aggressive Behavior*, 30(5), 343–355. <https://doi.org/10.1002/ab.20043>
- Baumeister, R., & Leary, M.R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117, 497–529.
- Beyens, I., Frison, E., & Eggermont, S. (2016). “I don’t want to miss a thing”: Adolescents’ fear of missing out and its relationship to adolescents’ social needs, Facebook use, and Facebook related stress. *Computers in Human Behavior*, 64, 1–8. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.05.083>
- Cillessen, A. H. N., & Marks, P. E. L. (2011). Conceptualizing and measuring popularity. *Popularity in the peer system*, 25–56.
- Cillessen, A. H., & Rose, A. J. (2005). Understanding Popularity in the Peer System. *Current Directions in Psychological Science*, 14(2), 102–105. <https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2005.00343.x>
- Coie J. D., Dodge K. A., & Kupersmidt J. B. (1990): Peer group behavior and social status. In Asher S. R., Coie J. D. (eds): “Peer Rejection in Childhood.” *Cambridge University*

Press: Cambridge, 17–59.

Gifford-Smith, M. E., & Brownell, C. A. (2003). Childhood peer relationships: Social acceptance, friendships, and peer networks. *Journal of School Psychology, 41*, 235–284.

Gredler, G.R. (2003), & Olweus, D. (1993). Bullying at school: What we know and what we can do. *Malden, MA: Blackwell Publishing, 140*, 699–700.

<https://doi-org.tilburguniversity.idm.oclc.org/10.1002/pits.10114>

Hayes, A. F. (2018). *Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis, Second Edition: A Regression-Based Approach*. The Guilford Press.

Iossi Silva, M., Pereira, B., Mendonça, D., Nunes, B., & Oliveira, W. (2013). The Involvement of Girls and Boys with Bullying: An Analysis of Gender Differences. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 10*(12), 6820–6831. <https://doi.org/10.3390/ijerph10126820>

LaFontana, K. M., & Cillessen, A. H. N. (2002). Children's perceptions of popular and unpopular peers: A multimethod assessment. *Developmental Psychology, 38*(5), 635–647.

Leary, M. R., Kelly, K. M., Cottrell, C. A., & Schreindorfer, L. S. (2013). Construct validity of the Need to Belong scale: Mapping the nomological network. *Journal of personality assessment, 95*(6), 610–624.

Long, Y., Zhou, H., & Li, Y. (2019). Relational Victimization and Internalizing Problems: Moderation of Popularity and Mediation of Popularity Status Insecurity. *Journal of Youth and Adolescence, 49*(3), 724–734. <https://doi.org/10.1007/s10964-019-01177-x>

- Menesini, E., & Salmivalli, c. (2017) Bullying in schools: the state of knowledge and effective interventions. *Psychology, Health & Medicine*, 22:sup1, 240–253, <https://doi.org/10.1080/13548506.2017.1279740>
- Monks, C. P., Smith, P. K., & Swettenham, J. (2003). Aggressors, Victims, and Defenders in Preschool: Peer, Self-, and Teacher Reports. *Merrill-Palmer Quarterly*, 49(4), 453–469. <https://doi.org/10.1353/mpq.2003.0024>
- Olthof, T., & Goossens, F. A. (2008). Bullying and the need to belong: Early adolescents' bullying-related behavior and the acceptance they desire and receive from particular classmates. *Social Development*, 17(1), 24–46. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00413.x>
- Olweus, D. (1989). The Olweus bully/victim questionnaire. *Bergen: Mimeograph*.
- Owens, L., Shute, R., & Slee, P. (2003). 'Guess what I just heard!': Indirect aggression Among teenage girls in Australia. *Aggressive Behavior*, 26, 67–83.
- Pellegrini, A. D., & Bartini, M. (2000). An empirical comparison of methods of sampling aggression and victimization in school settings. *Journal of Educational Psychology*, 92(2), 360–366. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.92.2.360>
- Seals, D., & Young, J. (2003). Bullying and victimization: Prevalence and relationship to gender, grade level, ethnicity, selfesteem, and depression. *Adolescence*, 38, 735–747.
- Vanderbilt, D., & Augustyn, M. (2010). The effects of bullying. *Paediatrics and Child Health*, 20(7), 315–320. <https://doi.org/10.1016/j.paed.2010.03.008>
- Vreeman, R. C., & Carroll, A. E. (2007). A Systematic Review of School-Based Interventions to Prevent Bullying. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 161(1), 78. <https://doi.org/10.1001/archpedi.161.1.78>

Wolke, D., & Lereya, S. T. (2015). Long-term effects of bullying. *Archives of Disease in Childhood*, *100*(9), 879–885. <https://doi.org/10.1136/archdischild-2014-306667>

Wright, J. C., Giammarino, M., & Parad, H. W. (1986). Social status in small groups: individual–group similarity and the social “misfit.”. *Journal of Personality and Social Psychology*, *50*, 523–536. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.50.3.523>